

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Speciální základní škola pro zrakově postižené a žáky s vadami
řeči, Opava, Havlíčkova 1**

Adresa: Havlíčkova 1/520, 746 01 Opava

Identifikátor školy: 600 171 876

Termín konání inspekce: 15. – 17. říjen 2003

Čj.:	n1-1405/03-5136
Signatura:	sn5ox508

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

1. Personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti u zrakově postižených žáků vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
2. Materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti u zrakově postižených žáků vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
3. Průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy u zrakově postižených žáků vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální základní škola pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči, Opava, Havlíčkova 1 (dále jen škola) byla zřízena jako příspěvková organizace Moravskoslezským krajem. Poskytuje základní vzdělání žákům se všemi typy zrakového postižení a žákům s vadami řeči. Sdružuje pět součástí:

1. Speciální základní školu pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči s kapacitou 120 žáků.
2. Školní družinu s kapacitou 60 žáků.
3. Internát s kapacitou 55 lůžek.
4. Speciální pedagogické centrum pro zrakově postižené.
5. Školní jídelnu s kapacitou 180 jídel.

V současné době má škola 13 tříd (9 pro zrakově postižené a 4 pro žáky s vadami řeči), které navštěvuje 97 žáků. Vzdělávací a výchovná činnost školy se řídí vzdělávacím programem Základní škola, schváleným MŠMT pod čj. 16 847/96-24 a učebním plánem speciální základní školy pro zrakově postižené, schváleným MŠMT dne 14. dubna 2003 pod čj. 18 049/03-24. Doplňujícími vzdělávacími programy jsou učební osnovy následujících předmětů:

- Pracovní vyučování - Rodinná výchova, II. stupeň. Učební osnovy speciální základní školy pro nevidomé, schválené MŠMT dne 9.5. 1995 pod čj. 16 013/95-24.
- Pracovní vyučování – Technická výchova, II. stupeň. Učební osnovy základní školy pro nevidomé schválené dne 9.5. 1995/96 pod čj. 16 014//95-24.
- Učební osnovy předmětu Prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených, schválené MŠMT dne 27. 7. 1998 pod čj. 23 504/98-24.
- Psaní na počítači pro 5., 6., 7. ročník speciální základní školy pro zrakově postižené, schváleno MŠMT dne 3.2. 2000 pod čj. 12 637/2000-24.
- Práce na počítači pro 8. a 9. ročník speciální základní školy pro zrakově postižené, učební osnovy schválené dne 14. 4. 2003 pod čj. 18 050/2003-24.
- Učební osnovy speciální základní školy pro nevidomé – výtvarná výchova II. stupeň, schválené dne 13. 6. 1995 pod čj. 17 953/95-24.
- Učební osnovy speciální základní školy pro nevidomé, Tělesná výchova II. stupeň, schválené dne 24.5.1995 pod čj. 16 762/95-24.

Škola se zapojila do projektu Sokrates-Comenius.

Speciální pedagogické centrum (dále jen SPC) zabezpečuje konzultace, poradenství, psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku i terapii pro zrakově postižené žáky. Spolupracuje se středisky rané péče. Ve školním roce 2002/2003 bylo v péči SPC 6 žáků

mateřské školy (z toho 4 ze speciálních mateřských škol), 51 žáků základních škol (z toho 2 ze speciální základní školy), 5 žáků zvláštní školy a 28 žáků středních škol (z toho 18 ze speciálních středních škol).

Internát, školní družina a školní klub je umístěn ve stejné budově jako škola.

Předchozí inspekce byla provedena ve dnech 9. - 11. května 2001 a její výsledky jsou shrnuty ve zprávě ČŠI (on5zn232) čj. 146 517/01 11069.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole učí 25 pedagogů, včetně ředitelky a zástupkyně ředitelky. Stanovenou odbornou a pedagogickou způsobilost splňuje 19 pedagogických pracovníků, kteří vyučují 85 % hodin z celkového počtu všech odučených vyučovacích hodin na škole. Ze sledovaných předmětů jsou pouze tělesná výchova a matematika v 7., 8. a 9. ročníku vyučovány bez stanovené odborné a pedagogické způsobilosti. Kontrolou rozvrhů hodin jednotlivých tříd a osobní dokumentace učitelů bylo zjištěno, že skladba úvazků pedagogů respektuje jejich odbornou způsobilost. Pozitivně na výchovně vzdělávací činnost školy působí skutečnost, že členem pedagogického sboru je také nevidomý učitel. Výchovný poradce absolvoval kvalifikační studium pro výkon funkce na základní škole a splňuje také požadavky délky pedagogické praxe.

Organizace činnosti a provozu školy se řídí organizačním řádem. Zpracované organizační schéma jasně vymezuje kompetence vedoucích pracovníků při řízení jednotlivých úseků školy. Organizační řád doplňuje vnitřní řád se čtrnácti přílohami. Upravuje povinnosti jednotlivých kategorií pracovníků i práva a povinnosti žáků. Organizační členění všech součástí na jednotlivé úseky je funkční a odpovídá velikosti a potřebám školy. Vedení školy se při řízení opírá o závěry, usnesení a doporučení poradních a metodických orgánů (pedagogická rada, poradní sbor, metodická sdružení a předmětové komise). Komunikace mezi pracovníky je založena na každodenním osobním kontaktu, na předávání informací prostřednictvím nástěnky v šatně zaměstnanců a sešitu vzkazů. Vnitřní informační systém využívá také školního rozhlasu a síťového propojení počítačů v ředitelně, sborovně, v místnosti hospodářky, sociální pracovnice a speciálně pedagogického centra. Systém předávání informací je funkční a efektivní.

Kontrolní činnost zahrnuje všechny součásti školy. V pedagogické oblasti byly v letošním školním roce hospitace v souladu s plánem zaměřeny na adaptaci nových žáků a na kontrolu pedagogické dokumentace. Se závěry a navrženými opatřeními k odstranění zjištěných nedostatků jsou pracovníci seznamováni okamžitě při rozboru a v zobecněné formě na jednáních poradních orgánů. Profesionální růst pedagogických pracovníků je zabezpečován v rámci dalšího vzdělávání. Program na letošní školní rok je rozpracován po měsících a vychází z aktuálních potřeb školy i z individuálního výběru pedagogů. Vzdělávací akce jsou organizovány vedením školy pro všechny pedagogické pracovníky (seminář konflikt a komunikace, seminář k pohybovým možnostem nevidomých, schůzka pedagogů ke školnímu projektu Comenius) nebo jsou individuálně využívány nabídky pedagogických center (počítačová gramotnost, minimální preventivní program sociálně patologických jevů, apod.). Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je v souladu s realizovaným vzdělávacím programem a zaměřením školy.

Hodnocení zaměstnanců je prováděno průběžně a využívá morálních i hmotných stimulů. Vychází z kontrolní činnosti řídicích pracovníků jednotlivých úseků, které se opírá o písemně

stanovené pracovní náplně a zpracovaná kritéria. V průběhu rozhovorů po hospitacích, při vyhodnocování školních a mimoškolních akcí i při rozborech výsledků kontrol mají zaměstnanci vytvořen prostor pro vyjádření i sebehodnocení.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Speciální základní škola pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči je umístěna ve starší budově v centru města Opavy. Budova byla rekonstruována a upravena tak, aby co nejlépe vyhovovala potřebám školy, internátu i školní družiny. Kromě 13 tříd jsou pro výuku k dispozici odborné učebny: výpočetní techniky, přírodopisu, logopedie, modelovna a výtvarná pracovna, školní dílny, cvičná kuchyň, tělocvična, posilovna, relaxační místnost, herny a knihovna. Učitelům slouží velmi pěkně vybavená sborovna. Školní pomůcky jsou uloženy v kabinetech (tělesné výchovy, chemie, přírodopis, jazyk český a dějepis, fyzika, zeměpis) a ve skladech (školních potřeb, pomůcek a učebnic pro nevidomé, pomůcky pro I. stupeň základní školy, učebnice pro II. stupeň, učitelská knihovna). Školní třídy i chodby jsou vkusně vyzdobeny. Na chodbách jsou vodící pruhy a lišty pro nevidící, jsou zde také nástěnky s informacemi pro rodiče i žáky. Prostředí a prostory školy jsou účelně upraveny a jsou z hlediska práce s nevidomými dětmi plně funkční.

V některých třídách jsou starší stoly, které umožňují uložení učebnic a pomůcek pro nevidomé. Kabinety obsahují základní učební pomůcky potřebné při výuce. Téměř ve všech učebnách jsou umístěny televizní přijímače a videorekordéry. V některých třídách jsou využívány meotary. Ve třídách, kde si to vyžaduje typ postižení žáků, jsou umístěny kamerové lupy, Optacon a další pomůcky. Učitelé při tvorbě pomůcek využívají kopírky a reliéfní kopírovací stroj (termoform). Žáci jsou vybaveni podle typu postižení vhodným druhem učebnic a pomůcek. Mají k dispozici hyperkorekční a dalekohledové brýle, učebnice s velkým typem písma i s Brailovým písmem, Pichtův stroj a pod. Ve všech učebnách jsou výškově stavitelné pracovní stoly pro žáky. Vedle běžného typu pomůcek pro základní školy jsou ve výuce využívány i specifické pomůcky a didaktická technika určené pro nevidomé žáky, jako jsou například tyflografické obrazy, plastické mapy, Euréka a Arie (kalkulačky s hlasovým výstupem), turmon, prismatický monokulár, kroužkové bloky pro nevidomé, digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hmatovým výstupem, digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem. Vybavení školy didaktickou a výpočetní technikou je stejně jako vybavení učebnicemi a pomůckami pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nadprůměrné.

Kontrolu stavu budovy a vybavení tříd provádí průběžně všichni pracovníci školy. Kontrola učebních pomůcek a didaktické techniky probíhá pravidelně při inventarizaci, průběžně při jejich využívání ve výuce. Zjištěné závady hlásí učitelé ředitelce školy a ta zabezpečí opravu nebo u nefunkčních pomůcek vyřazení.

Využití materiálních podmínek ve vyučování je sledováno v průběhu hospitací, dále pak sledováním frekvence výpůjček pomůcek a knih.

Na základě analýzy stavu materiálně technických podmínek a potřeb vzdělávacího procesu, jsou stanovovány požadavky, které mají být uplatněny v plánu na další rok. Po zvážení síly potřeby a stavu financí je požadavek zařazen do rozpočtu. Plánování v oblasti materiálně

technických podmínek je účelné a funkční. Úroveň materiálně technických podmínek podporuje efektivní vzdělávání a umožňuje realizovat schválené vzdělávací programy.

Celková úroveň materiálně-technických podmínek je hodnocena jako vynikající.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Vzdělávací a výchovná činnost školy je určena schváleným vzdělávacím programem Základní škola a učební plánem speciální základní školy pro zrakově postižené. Předměty: Tělesná výchova, výtvarná výchova, rodinná výchova, technická výchova, psaní na počítači, práce na počítači a prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených se řídí příslušnými učebními osnovami pro speciální základní školy pro zrakově postižené. ***Vzdělávací program je realizován v souladu školy se zařazením do sítě škol a školských zařízení***

V souladu článkem 1 odst. 2, 3 Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, vydanou dne 6. 6. 2002 pod jednacím číslem 13 710/2001-24, zpracovávají třídní učitelé pro individuálně integrované žáky individuální vzdělávací program. Nedostatkem u kontrolovaných programů je příliš obecná formulace cílů vzdělávání, obsahového rozvržení učiva, volby pedagogických postupů a nejednotnost obsahové i formální stránky zpracování. Některé z kontrolovaných individuálně vzdělávacích programů jsou zpracovány podle metodiky platné do roku 2002, jiné jsou již v souladu s novou metodikou.

Jako příklad lze uvést Individuální vzdělávací program autistického žáka první třídy, z něhož nejsou patrné vzdělávací a výchovné cíle v jednotlivých předmětech, ani časové a obsahové rozvržení učiva. Uvedení vzdělávacího programu Základní škola s úpravami pro speciální základní školy pro zrakově postižené žáky naznačuje, že žák bude vzděláván v plném rozsahu tohoto programu, což je nereálné. Směrnice uvádí, že individuální vzdělávací program má obsahovat i způsob hodnocení a klasifikace žáka. V programu výše uvedeného žáka je uvedeno jen to, že bude hodnocen slovně. Chybí však kriteria hodnocení a klasifikace. To může vést ke klamnému dojmu, že žák bude hodnocen jen za účast ve vyučování. Je zde také uveden reedukační program zaměřený na problematiku autismu. Z něj vyplývá, že žák bude mít stálou asistentku. Individuální vzdělávací programy mají různou úroveň, některé jsou příliš obecné.

Kontrolou rozvrhu hodin a třídních knih bylo zjištěno, že schválený učební plán je realizován bez dalších úprav. Hospitacemi ve vyučování, kontrolou třídních knih a zápisů v žákovských sešitech bylo zjištěno, že učební osnovy jsou ve výuce plněny.

Výuka je v souladu s učebními plány a osnovami schválenými pro práci speciálních základních škol pro zrakově postižené žáky.

Kontrolu plnění učebních osnov provádí vedení školy prostřednictvím hospitací, kontrolními testy a na pedagogických radách, kde učitelé podávají zprávu o plnění osnov. Vzhledem k tomu, že školní rok teprve začíná, nebyla uložena žádná opatření za neplnění učebních osnov. Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Hospitace proběhly ve třídách prvního i druhého stupně základní školy pro zrakově postižené. Všechny hodiny byly pečlivě připravené a promyšlené. Cíle výuky byly voleny vhodné a přiměřeně aktuálnímu stavu třídy, respektovaly individuální vzdělávací potřeby zrakově

postižených žáků. Návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky i tématy byla zabezpečena důsledným dodržováním časově tematických plánů učiva. Pro žáky se specifickými poruchami učení mají vyučující zpracován individuální vzdělávací program, případně plán dyslektické nápravy nebo logopedický plán.

Výuka byla věcně i odborně správná, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňují všichni vyučující.

Učebny jsou dobře vybaveny a uspořádány tak, aby vyhovovaly potřebám postižených dětí. Zejména třídy prvního stupně základní školy jsou esteticky vyzdobeny obrázky a tabelárními pomůckami. Škola má dostatek učebnic pro všechny žáky. Nevidomí žáci mají učebnice napsané v Brailově písmu. Tím je dán předpoklad jejich integrace s ostatními spolužáky. Někteří nevidomí žáci pracovali ve sledovaných hodinách s pomocí odborného asistenta.

Vyučovací hodiny měly tradiční strukturu (opakování, prezentace nového učiva, upevňování nových poznatků a dovedností, shrnutí, hodnocení a zadání domácího úkolu). Vyučovací doba byla využita účelně. Učitelé důsledně uplatňovali individuální přístup, dodržovali zásady zrakové hygieny, střídali náročnější i méně náročné činnosti a respektovali individuální tempo žáků. V osmé třídě probíhala výuka formou diskuse, žáci nebyli vyvoláváni, volně diskutovali o daném problému. Učitelka v této třídě pracovala na vysoké úrovni a dokázala do diskuse zapojit i nevidomé dívky. Vyučující se snažili rozvíjet slovní zásobu a řečový projev žáků, což bylo zvláště v sedmé třídě, kde jsou i žáci s vadami řeči, obtížné.

Ke vstupní motivaci na prvním stupni základní školy byly využity hry, soutěže, říkanky, pohádka i písničky. Ve třídách druhého stupně základní školy využívali vyučující příklady ze života a osobní zkušenost žáků. Dobrá úroveň motivace se odrážela v aktivitě žáků.

Ve všech sledovaných vyučovacích hodinách vládla příjemná, přátelská atmosféra. Vzájemný vztah učitelů a žáků je velmi dobrý. Pravidla vzájemného jednání jsou dána vnitřním řádem školy, který žáci znají a respektují. V diskusi mají vytvořen prostor pro vyjádření vlastních názorů i pro upevňování sebedůvěry.

Hodnocení vycházelo z průběžného sledování činnosti žáků i z výsledků zkoušení. Respektovalo individuální zvláštnosti, bylo objektivní a spravedlivé. Při hodnocení ve vyšších ročnících se žáci v závěru vyučovací hodiny hodnotili sami, na závěr připojil vyučující své hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině přírodovědných předmětů

V průběhu inspekce proběhly hospitace ve vyučovacích hodinách matematiky, chemie a přírodopisu. Ve sledovaných hodinách byly cíle výuky odvozeny z požadavků vzdělávacího programu Základní škola a upraveny tak, aby byly splnitelné pro žáky se zrakovým postižením. Návaznost učiva je zabezpečena tím, že vyučující mají zpracovány časově tematické plány učiva.

Výuka je věcně i odborně správná, vyučující s výjimkou jedné učitelky, která vyučuje matematiku v 7. - 9. ročníku, splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Výuka probíhá v prostorných, dobře osvětlených třídách vyzdobených žakovskými pracemi a tabelárními pomůckami. Jen učebna v níž probíhala vyučovací hodina matematiky osmé třídy je poměrně malá a strohá. Každý žák má výškově stavitelný stůl se sklopnou deskou a zásuvkami pro uložení pomůcek. Nevidomí žáci psali na Pichtově stroji a k výpočtům používali Arii (kalkulačka s hlasovým výstupem). V pátém ročníku použila vyučující k procvičení učiva osobní počítač s výukovým programem. Výuka přírodopisu probíhala v odborné učebně vybavené televizním přijímačem, videorekordérem, televizní lupou,

zpětným projektorem, kazetovým projektorem a množstvím modelů a tabelárních pomůcek pro výuku přírodopisu. V průběhu sledované vyučovací hodiny byla použita televizní lupa a sbírka minerálů.

Vyučovací hodiny byly dobře promyšlené. Převážná část hospitovaných hodin měla klasickou strukturu, která byla přizpůsobena potřebám žáků se zrakovým postižením. Vyučující volili kombinaci frontálního a individuálního přístupu. Tím vnášeli do výuky prvky vnitřní diferenciaci, jejímž cílem bylo uspokojení individuálních vzdělávacích potřeb každého žáka. Základní metodou byl heuristický rozhovor při němž vyučující využívali předchozí znalosti a praktické zkušenosti žáků. Dostatečná pozornost byla věnována i procvičování a opakování probraného učiva. Při všech činnostech bylo respektováno individuální pracovní tempo žáků.

Základem motivace v práci učitelů byl velmi dobrý interpersonální vztah k žákům a časté využívání pochvaly. K průběžné motivaci využívali příklady z praxe a praktické zkušenosti žáků.

Ve všech sledovaných hodinách byla příjemná pracovní atmosféra odrážející pozitivní interpersonální vztahy a vzájemné porozumění. Žáci znají pravidla vzájemné komunikace a respektují je. Vyučující vytvářejí prostor pro diskusi a umožňují žákům vyjádřit vlastní názory. Podporují osobnostní a sociální rozvoj žáků a věnují značnou pozornost upevňování jejich sebedůvěry i rozvoji komunikativních dovedností.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině přírodovědných předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově

Tělesná výchova je na škole vyučována v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu Základní škola a učebními osnovami tělesné výchovy pro nevidomé, vydané pod č.j.: 16 1762/95-24. Od 6. ročníku je předmět rozšířen o zdravotní tělesnou výchovu a plavání. Je vyučován v tříhodinové týdenní dotaci (v 6. ročníku jako nepovinný předmět, od 7. ročníku jako volitelný předmět). Žáci v rámci speciální péče navštěvují zájmové útvary pohybových činností a jógy, kterou zajišťuje absolventka trenérské školy se specializací jóga. Plánování a bezprostřední příprava sledované výuky vycházela z výše uvedených učebních osnov a odrážela aktuální složení jednotlivých tříd a skupin. Stanovené výukové cíle respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků.

Hodiny, ve kterých byli přítomni nevidomí žáci, byly personálně zabezpečeny dvěma pedagogy, případně pedagogem a asistentem. Sledovaná výuka na prvním stupni byla zabezpečena učiteli splňujícími stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V 9. ročníku vyučoval učitel se způsobilostí pro výuku tělesné výchovy, avšak bez rozšiřujícího studia speciální pedagogiky. Tato skutečnost neměla negativní vliv na průběh sledované výuky. Pedagogové vycházeli ze znalosti individuální diagnostiky žáků a efektivně uplatňovali vzdělávací, rozvojovou, kompenzační, zdravotně preventivní a informační funkci tělesné výchovy.

Hospitovaná výuka probíhala v tělocvičně, která svými parametry, zařízením a vybavením odpovídá specifickým potřebám výuky tělesné výchovy zrakově postižených žáků. Používané nářadí, náčiní a speciální učební pomůcky umožňovaly splnit stanovené výukové cíle. Materiální zabezpečení všech sledovaných hodin bylo promyšlené a účinně podporovalo probíhající učební aktivity.

Organizace výuky ve všech hodinách umožňovala bezpečný pohyb žáků i aktivní zapojení nevidomých žáků a imobilní žákyně. Vyučovací metody byly zaměřeny na správné dýchání, vnímání a držení těla, cvičení rovnováhy, nácvik bezpečné chůze a prostorové orientace, rozvoj koordinace pohybů a odstraňování nevhodných pohybových návyků způsobených

zdravotním deficitem. Frontální, skupinové i individuální činnosti byly vhodně voleny a odpovídaly specifickým potřebám žáků (individuální nácvik, pomoc, záchrana, vedení nevidomých). Stavba hodin a její členění byly v souladu s psychohygienickými zásadami. Všichni žáci i vyučující měli odpovídající cvičební úbor.

Motivace provázela všechny učební činnosti. Byla individualizovaná a vzhledem k zájmu žáků o probíhající pohybové aktivity efektivní.

Dohodnutá pravidla chování a jednání byla žákům ve sledovaných hodinách známa a jimi akceptována. Vyučující věnovali velkou pozornost předávání informací a utváření sociálních vztahů uvnitř třídy nebo skupiny. S důrazem na sluchové vnímání komentovali probíhající činnosti. Žákům bylo umožněno nejen emotivní prožívání vlastního pohybu, ale i účast na jeho organizaci. Smyslová cvičení i všechny pohybové aktivity směřovaly k upevňování sebedůvěry žáků. Verbální i neverbální komunikace učitelů pozitivně ovlivňovala psychosociální podmínky výuky.

Zdůvodněné hodnocení žáků provázelo všechny učební činnosti. Zdůvodnění obsahovalo ocenění pokroku a vynaloženého úsilí. Hodnocení bylo všemi žáky kladně přijímáno. Žáci ve 4. a 9. ročníku využívali vzájemného hodnocení, které bylo vyučujícími nenásilně usměrňováno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově jsou hodnoceny jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Základem hodnocení vzdělávací a výchovné činnosti školy jsou informace, které vedení školy získává hospitační činností, vyhodnocením výsledků klasifikace projednaných na pedagogických radách a aplikací standardizovaných testů v jazyce českém a matematice. Výsledky analýzy jsou projednány s jednotlivými učiteli a promítají se do jejich osobního ohodnocení.

V poslední době zaznamenalo vedení školy několik případů, kdy jsou do speciální základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči doporučeni žáci, kteří kromě vady zraku nebo řeči jsou i mentálně retardováni. Škole jsou však prezentováni jen jako zrakově postižení. Ti pak nejsou schopni zvládnout učivo základní školy a propadají. Vedení školy a pedagogická rada tuto skutečnost zjistí v průběhu prvního čtvrtletí a doporučuje integraci nebo převedení těchto žáků na vhodnější typ školy. Příkladem je žák 1. třídy, který kromě zrakové vady trpí ještě autismem a mentální retardací a škole byl doporučen k zařazení do první třídy základní školy. Jeho neúspěch ve školní práci, způsobený zařazením na nesprávný typ školy, vážně narušil vztah rodičů ke škole.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Údaje ve zřizovací listině jsou v souladu s údaji uvedenými v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Inspekce byla provedena na základě žádosti Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, vyplývající z podnětu rodičů žáka školy. Bylo zjištěno že:

- Žák první třídy A.V. byl v roce 2002/2003 na základě doporučení speciálně pedagogického centra (dále jen SPC) nesprávně zařazen do první třídy základní školy. Příčinou bylo to, že rodiče nepředložili centru zprávy z psychologického a neurologického vyšetření, které měli k dispozici. Předložili jen závěr psychologického vyšetření ze dne 6. 12. 2001 konstatující problémy s adaptací, snadnou dráždivost při změně prostředí, hyperaktivitu a LMD.
- Matka měla v té době k dispozici psychologické vyšetření ze dne 29. 4. 2002, uvádějící poruchu aktivity a pozornosti, verbální intelekt v pásmu středně těžké mentální retardace, prvky autismu. O tomto dokumentu nevědělo SPC ani škola. Matka jej poskytla škole teprve dne 21. 1. 2003.
- Vyhláška č. 127/1997 Sb., ukládá SPC shromáždit všechny potřebné podklady pro vydání rozhodnutí o zařazení dítěte do první třídy. SPC sleduje dítě několik let a mělo řadu signálů, z nichž mohlo dospět k závěru, že postižení je vážnějšího charakteru. Mohlo tedy aspoň trvat na časově vymezeném diagnostickém pobytu a podmínit souhlas s prodloužením pobytu kvalitním a čerstvým psychologickým posudkem.
- SPC vydává doporučení k zařazení žáka do první třídy aniž by samo provedlo komplexní vyšetření. Doporučení SPC Opava, Havlíčkova 1 je pouhým konstatováním, že žák A.V. je doporučen k zařazení do 1. třídy speciální základní školy. V osobní dokumentaci žáka, vedené školou a speciálně pedagogickým centrem, není odborný posudek zpracovaný speciálně pedagogickým centrem pro potřeby vzdělávání žáka, v rozsahu stanoveném přílohou č. 3 Směrnice MŠMT 13 710/2001-24 k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení ze dne 6. 6. 2002.
- Speciální základní škola pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči Opava, Havlíčkova 1, není určena pro práci s autistickými dětmi. Tím, že chlapec je navíc mentálně retardovaný, se problém ještě umocnil. Škola si situaci uvědomila již 22. listopadu 2002 kdy problém řeší pedagogická rada. Na základě projevů žáka ve vyučování stanovila diagnózu, která byla potvrzena odborným vyšetřením v SPC Ostrava, Kpt. Vajdy 1a (později i dalšími psychologickými posudky, které měli rodiče od dubna 2002, ale nepředali je škole). Na základě nové diagnózy bylo rodičům (v souladu s § 6 odst. 2 vyhlášky 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách, ve znění pozdějších předpisů) doporučeno převedení žáka do školy, která je personálně i odborně připravena na práci s postižením daného typu. Rodiče však nabídku odmítli a trvali na tom, aby žák pokračoval v docházce ve Speciální základní škole pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči v Opavě, Havlíčkova 1.
- Proto byl po dohodě s rodiči zpracován individuální vzdělávací program pro druhé pololetí školního roku 2002/2003 vycházející ze vzdělávacího programu Základní škola. Požadavky vzdělávacího programu Základní škola přesahují možnosti mentálně retardovaného, autistického dítěte. Žák nebyl schopen zvládnout požadavky stanovené

učebními osnovami a neprospěl. Individuální vzdělávací program není plně v souladu se směrnicí MŠMT čj. 13 710/2001-24, k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, ze dne 6. 6. 2002.

- V souladu s doporučením SPC Ostrava, Kpt. Vajdy byla zabezpečena pro školní rok 2003/2004 individuální práce s uvedeným žákem. Toto opatření sledovalo dva cíle. Prvním cílem bylo postupné navykání na novou asistentku a na režim školy. Druhým důvodem byla skutečnost, že jeho zařazení do první třídy zrakově postižených dětí negativně ovlivnilo průběh výuky v neprospěch těchto dětí. Individuální vzdělávací program pro školní rok 2003/2004 nebyl v době inspekce ještě zpracován. Příloha č. 1, ke směrnicí čj. 13 710/2001-24 k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení ze dne 6. 6. 2002 doporučuje v odstavci 3, aby individuální vzdělávací plán byl vypracován před nástupem žáka do školy, nejpozději však jeden měsíc po nástupu žáka.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 23 257 dne 14. 8. 2003.
2. Zřizovací listina vydaná Radou Moravskoslezského kraje dne 17. 10. 2002 pod čj. ZL/222/2002.
3. Koncepce speciální základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči ze dne 7. 10. 2003.
4. Celoroční plán práce na školní rok 2003/2004 ze dne 5. 9. 2003.
5. Inspekční zpráva z inspekce ČŠI konané ve dnech 9. – 11. května 2001, čj. 146 517/01-11069.
6. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003 bez uvedení data.
7. Minimální preventivní program sociálně patologických jevů u dětí a mládeže speciální základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči, Opava, Havlíčkova 1, ze dne 10. 3. 2003.
8. Celoroční plán výchovného poradenství Speciální základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči, Opava na školní rok 2003/2004 ze dne 15. 9. 2003.
9. Třídní knihy I. – IX. třídy pro zrakově postižené žáky ve školním roce 2003/2004.
10. Třídní výkazy a katalogové listy I. – IX. třídy pro zrakově postižené žáky ve školním roce 2003/2004.
11. Rozvrhy hodin I. – IX. třídy pro zrakově postižené žáky ve školním roce 2003/2004.
12. Organizační řád Základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči Havlíčkova 1, Opava s platností od 1. 9. 1994. Datum vydání neuvedeno.
13. Vnitřní řád Speciální základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči v Opavě, Havlíčkova 1 ze dne 1. 9. 2002.
14. Plán hospitací: 2003/2004, bez uvedení data.
15. Program dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2003/2004 ze dne 14. srpna 2003.
16. Osobní dokumentace a evidence zrakově postižených žáků 1. – 9. ročníku Speciální základní školy pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči, Opava, Havlíčkova 1.

17. Individuální vzdělávací programy žáků I, IV a VI. třídy
18. Personální dokumentace zaměstnanců s osobními čísly: 2500, 3400, 5000, 8300, 6300, 7500, 3900, 7120, 2600, 1800, 6400, 7000, 8600, 1600, 4400, 2800, 2000, 2150, 2700, 5900, 6800, 6000, 4230, 6200, 2200, včetně záznamů o dalším vzdělávání.
19. Vnitřní platový předpis Speciální základní škola pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči, Opava, Havlíčkova 1 s účinností od 1. 9. 2002. Bez uvedení data.
20. Hodnotící kritéria pro stanovení osobních příplatků pedagogických pracovníků ze dne 1. 2. 2003.
21. Zápisy z pedagogických rad (školní rok 2002/2003 a 2003/2004).
22. Zveřejňování informací o škole, bez uvedení data.
23. Komunikace školy s rodiči, bez uvedení data.
24. Osobní dokumentace žáka první třídy pro zrakově postižené (A.V.), vedená školou a SPC do 30. 10. 2003.

ZÁVĚR

Z celkového počtu všech vyučovacích hodin bylo 85% vyučováno vyučujícími, kteří splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Organizace provozu a činnosti školy je funkční, odpovídá velikosti a potřebám školy. Kontrolní činnost zahrnuje všechny součásti školy, není však zcela důsledná (individuální vzdělávací programy, odborné posudky a doporučení vystavené SPC). Hodnocení zaměstnanců je systematické a opírá se o stanovené pracovní náplně a stanovená kritéria hodnocení. Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Stav budovy svědčí o promyšlené a systematické péči o stálé zlepšování prostředí pro vzdělávací a výchovnou činnost. Vybavení školy nábytkem, pomůckami a audiovizuální technikou odpovídá potřebám práce se zrakově postiženými žáky a se žáky s vadami řeči. Nadprůměrnou úroveň má vybavení kompenzačními učebními pomůckami pro zrakově postižené žáky. Celkově jsou materiálně technické podmínky vzdělávání a výchovy hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání byly sledovány v oblasti výuky českého jazyka, přírodovědných předmětů a tělesné výchovy. Hospitované hodiny byly pečlivě připravené. Výuka byla věcně i odborně správná a použité metody odpovídaly povaze probíraného učiva i vzdělávacím potřebám žáků. Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy hodnoceny jako velmi dobré.

Předchozí inspekce proběhla ve dnech 9. – 11. května 2001 a hodnotila práci školy jako velmi dobrou. Hodnocení právě ukončené inspekce je shodné a potvrzuje trvale dobrou kvalitu práce školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Vladimír Vocelka	Vladimír Vocelka
Členové týmu	Mgr. Ivo Závodný	Ivo Závodný
	Mgr. Dagmar Procházková	Dagmar Procházková

V Bruntále dne 7. listopadu 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. 11. 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Karla Solnická	Mgr. Karla Solnická

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, PhDr. Vladimír Vocelka, Nádražní 20, 792 01 Bruntál. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, 28. října č.117 702 18 Ostrava	25. listopadu 2003	n1-1429/03-005136
Moravskoslezský kraj - Krajský úřad PhDr. Jaroslava Wenigerová, náměstkyně hejtmána, 28. října č.117, 702 18 Ostrava 2	25. listopadu 2003	n1-1430/03-005136

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.